

Γνωρίζοντας τα έθιμα και τις παραδόσεις του τόπου μας, Χριστούγεννα!

[1]

Χριστούγεννα!!! Η γιορτή της αγάπης, η γιορτή της συγνώμης, η γιορτή της αλληλεγγύης, η γιορτή που μας καλεί να γίνουμε όλοι παιδιά! Κάθε χρονιά μας έρχονται αναμνήσεις από περασμένα χρόνια, τηρούμε τα έθιμα που μας βοηθάνε να εγκλιματιστούμε στο κλίμα των ημερών, μας φέρνουν πιο κοντά στην οικογένεια, στη γειτονιά. Και όλα αυτά πασπαλισμένα με μπόλικη χρυσόσκονη, λαμπερά φωτάκια, πολύχρωμα στολίδια και το κυριότερο φωτεινά χαμόγελα. Είναι η εποχή να αγκαλιαστούμε σφιχτά, να ευχηθούμε το απραγματοποίητο, να παίξουμε, να τραγουδήσουμε και κυρίως να βοηθήσουμε ανθρώπους που είναι σε δύσκολη κατάσταση να αισθανθούν καλύτερα. Και επειδή είναι Χριστούγεννα και όλα επιτρέπονται, να ευχηθούμε το φως των Χριστουγέννων να φωτίζει την καρδιά μας, το πρόσωπό μας, τις μέρες μας συνεχόμενα! Στην Ελλάδα γιορτάζουμε τα Χριστούγεννα με ιδιαίτερο ενθουσιασμό και πολλά έθιμα! Ας τα δούμε πιο αναλυτικά.

[2]

Χριστουγεννιάτικο καράβι

Τα Χριστούγεννα είναι πολύ διαδεδομένο το στόλισμα του δέντρου, όμως αυτό το έθιμο δεν είναι ελληνικό αλλά ήρθε στην Ελλάδα την εποχή του Όθωνα.

Από τα παλιά χρόνια οι Έλληνες στόλιζαν καράβι. Το καράβι συμβολίζει την καινούργια πλεύση του ανθρώπου στη ζωή, μετά τη γέννηση του Χριστού. Επίσης το έθιμο προέκυψε και επειδή οι Έλληνες ήταν κατεξοχήν ναυτικός λαός και το χριστουγεννιάτικο καράβι συνηθιζόταν στις παραθαλάσσιες περιοχές.

Σήμερα, η παράδοση αυτή τείνει να εξαφανιστεί, μιας και έχει αντικατασταθεί από το ξενόφερτο έλατο, αλλά αξίζει να διατηρηθεί.

[3]

Χριστόψωμο

Τις παραμονές των Χριστουγέννων οι παλιές κυρίως νοικοκυρές φτιάχνουν το παραδοσιακό χριστόψωμο. Η διαφορά του με το κανονικό ψωμί είναι το σχήμα αλλά και τα σχέδια που έχει πάνω. Στην Κρήτη οι γυναίκες φτιάχνουν το χριστόψωμο με το καλύτερο αλεύρι, με ροδόνερο, μέλι, κανέλα και σουσάμι. Όσο ζυμώνουν δίνουν την ευχή «Ο Χριστός γεννιέται, το φως ανεβαίνει, το προζύμι για να γένει» και στη συνέχεια δίνουν σχήμα στο ψωμί, κάνοντας έναν μεγάλο σταυρό από ζυμάρι, παράλληλα στα κενά το στολίζουν με διάφορα σχέδια όπως λουλούδια, πουλιά, καρπούς κ.α. Στη Σπάρτη φτιάχνουν ένα ψωμί με σταυρό για το Χριστό, το οποίο τρώνε ανήμερα των Χριστουγέννων, ενώ τα υπόλοιπα τα διακοσμούν με αμύγδαλα και καρύδια.

Από την άλλη, στη Ζάκυνθο η κουλούρα ζυμώνεται με μπαχαρικά, καρύδια, σταφίδα, κρασί και λάδι και διακοσμείται με σχέδια από το ίδιο το ζυμάρι, ενώ φροντίζουν να τη διατηρούν ζεστή μέχρι το βράδυ που συγκεντρώνονται όλοι στο οικογενειακό τραπέζι. Ο νοικοκύρης σηκώνει τον δίσκο, τον οποίο όλοι ακουμπάνε με το χέρι τους, και τον μεταφέρει πάνω από τη φωτιά στο τζάκι, σταυρώνει την κουλούρα τρεις φορές και τη λούζει με λαδόκρασο, ψάλλοντας το «Η γέννησις σου, Χριστέ».

Η αλήθεια είναι ότι με τους έντονους ρυθμούς που υπάρχουν στη σύγχρονη ζωή και στις πόλεις, αυτό τό έθιμο δεν το συναντάμε εύκολα, παρά μόνο σε μικρότερα μέρη.

[4]

Μελομακάρονα - κουραμπιέδες

Τα μελομακάρονα μαζί με τους κουραμπιέδες είναι τα δυο παραδοσιακά ελληνικά γλυκίσματα των Χριστουγέννων. Και παρά το γεγονός ότι τους κουραμπιέδες τους απολαμβάνουμε λίγο-πολύ όλο τον χρόνο, τα μελομακάρονα τα φτιάχνουμε και τα τρώμε μόνο κατά τη διάρκεια των γιορτών του δωδεκαημέρου.

Από που προέκυψε αυτή η παράδοση, όμως; Γιατί τρώμε μελομακάρονα τα Χριστούγεννα. Πριν δούμε, ας πούμε δυο λόγια για τα υπέροχα αυτά γλυκίσματα.

Τα μελομακάρονα ετυμολογικά προέρχονται από την αρχαιοελληνική «μακαρία», ένα είδος ζυμωτής, ημίγλυκης ψυχόπιτας με οβάλ σχήμα, σαν μεγάλο μελομακάρονο, που σερβιριζόταν στα νεκρώσιμα δείπνα για να τιμηθεί η μνήμη του αποθανόντος, να μακαριστεί δηλαδή ο νεκρός, ο μακαρίτης. Με τα χρόνια η μακαρία κόπηκε σε πιο εύχρηστα ατομικά κομμάτια και, για να γλυκάνει κάπως ο πόνος της απώλειας για τον νεκρό, περιλούστηκε με αραιωμένο μέλι, δίνοντας πια την τελική μορφή μελομακάρονο που γνωρίζουμε, αλλά και το όνομά του: μέλι + μακαρία = μελομακάρονο. Γιατί όμως ένα «θλιβερό» γλύκισμα σερβίρεται τις ημέρες των γιορτών, που είναι κατεξοχήν ημέρες χαράς; Μα ακριβώς για να διατηρήσουμε τη μνήμη των αγαπημένων μας, που νιώθουμε ότι μας λείπουν πολύ περισσότερο αυτές τις ημέρες οικογενειακής θαλπωρής.

[5]

Σπάσιμο του ροδιού

Την Πρωτοχρονιά συνηθίζεται να σπάμε ένα ρόδι για καλοτυχία στο σπιτικό. Προσοχή στην ...εκτέλεση! Το έθιμο αυτό συμβολίζει την ευφορία και τη γονιμότητα και είναι ευρέως διαδεδομένο σε όλα τα ελληνικά σπίτια.

[6]

Βασιλόπιτα

Σύμφωνα με την παράδοση η βασιλόπιτα ήταν δημιούργημα του Μέγα Βασιλείου από την Καισαρεία, ο οποίος βρήκε ένα τέχνασμα για να μοιράσει τα χρήματα στους φτωχούς. Έκρυψε τα νομίσματα μέσα σε πίτες και τους τις προσέφερε. Έτσι, εξηγείται και το φλουρί που βάζουμε στη βασιλόπιτα για να τον κερδίσει κάποιος τυχερός την Πρωτοχρονιά.

Η Βασιλόπιτα κόβεται στο οικογενειακό – φιλικό τραπέζι αμέσως με τον ερχομό του νέου έτους. Ο νοικοκύρης του σπιτιού, αφού τη σταυρώσει, κόβει και μοιράζει τα κομμάτια της πίτας στα μέλη της οικογένειάς του και τους τυχόν φιλοξενούμενους, ενώ ιδιαίτερα κομμάτια ξεχωρίζονται για τον Χριστό, την Παναγία, τον Άγιο Βασίλειο, το σπίτι και τους ξενιτεμένους της οικογένειας.

Σε διάφορα μέρη της Ελλάδας υπάρχουν παραλλαγές στη συνταγή της. Για παράδειγμα στη Θεσσαλία φτιάχνουν πίτες με κρέας και βάζουν μέσα το φλουρί. Στην εποχή μας η βασιλόπιτα έχει περάσει σε άλλο επίπεδο! Υπάρχουν με επικάλυψη σοκολάτας, ζαχαρόπαστας, με γεύση κάστανο

κτλ, αλλά το πιο σημαντικό είναι το φλουρί που έχουν!

Υπάρχουν και άλλα τοπικά έθιμα που υπάρχουν στην Ελλάδα και ευχόμαστε να διατηρούνται με την πάροδο των χρόνων, όπως: το Χριστόξυλο στη Μακεδονία, η Κολίντα Μπάμπω στη Μακεδονία, το αναμμένο πουρνάρι που συναντάμε σε διάφορα μέρη και στα Γιάννενα, το πάντρεμα της φωτιάς στην περιοχή της Έδεσσας, τα Ρουγκάτσια στη Μακεδονία, οι Μπαμουσιαράιοι στη Θράξη, οι Μωμόγεροι που υπάρχει σε κάποια χωριά της Δράμας, η αγριοκρεμμύδα και άλλα. Ας χαρούμε τα Χριστούγεννα με τα έθιμά της!

[7]

Κλείνουμε το άρθρο μας με το υπέροχο ποίημα του Ελύτη.

Καλές γιορτές, Καλά Χριστούγεννα με τα πολύτιμα δώρα της ζωής: υγεία, αγάπη, χαρά, δημιουργία, αλληλεγγύη, ευγνωμοσύνη! Και να μη ξεχνάμε...πολλά δε θέλει ο άνθρωπος...

«Πολλά δε θέλει ο άνθρωπος
να `ν' ήμερος να `ναι άκακος
λίγο φαί λίγο κρασί
Χριστούγεννα κι Ανάσταση
κι όπου φωλιάσει και σταθεί
κανείς να μην του φτάνει εκεί
Μα ήρθαν αλλιώς τα πράγματα
τονε ξυπνάν χαράματα
τον παν τον φέρνουν πίσω μπρος
του τρώνε και το λίγο βιος
κι από το στόμα τη μπουκιά
πάνω στην ώρα τη γλυκιά
του τηνε παίρνουνε κι αυτή
χαρά στους που `ναι οι δυνατοί!
Χαρά στους που `ναι οι Δυνατοί
γι' αυτούς δεν έχει χόρταση.»

by Despina on Sat, 20/12/2025 - 19:05

Source URL:<http://2gym-evosm.thess.sch.gr/drupal7/?q=en/node/2678#comment-0>

Links

[1] https://drive.google.com/file/d/1msvKw53_pt-uS_kqkXFM4jI3mxyvS3Ox/view?usp=sharing [2] <https://drive.google.com/file/d/1JWC1P-biGjlsu4h6hzWA31a8s77jvaw8/view?usp=sharing> [3] <https://drive.google.com/file/d/1d6PkmWPw9a6KnBYtBi9WMDDlkmnztbGw/view?usp=sharing> [4] https://drive.google.com/file/d/1Vc-HZSO-DRWQZ_ehX04Z5Q5GjjhNV2NA/view?usp=sharing [5] https://drive.google.com/file/d/1i9ctelJn_hDAfDdC8z-Haw8phzoryDsM/view?usp=sharing [6] https://drive.google.com/file/d/1fvP0HgTT74J5JFFt4qWkAGrFdft_gNfY/view?usp=sharing [7] <https://drive.google.com/file/d/1Orxgy69hjmKHO6pbU4docKoFzjyNRi0/view?usp=sharing>